



Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ І ПЕДАГОГІКИ

	Назва дисципліни	Інформаційна культура	
	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий), PhD	
	Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
	Спеціальність	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Освітньо-наукова програма	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Форма навчання	денна	
	Адреса викладання	вул. Євгена Коновальця, 36	
	Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра філософії і педагогіки	
	Семестри	II-III	
	Обсяг	Загальна кількість годин	120
		Кількість кредитів	4
		Лекції	10 год. – II семестр, 10 год. – III семестр
		Практичні заняття	14 год. – II семестр, 16 год. – III семестр
		Самостійна робота	36 год. – II семестр, 34 год. – III семестр
		Форма звітності	Залік (II семестр), Іспит (III семестр)
		Тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Мова навчання		українська	
Викладачі	Бойко Людмила Павлівна Кундеревич Олена Вікторівна		
Контактна інформація	Kf919@ukr.net		
Програма дисципліни			

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Курс спрямовано на розширення уявлення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (PhD) про аналітичне опрацювання джерел інформації, формування у майбутніх науковців сучасного рівня наукової культури, набуття практичних навичок роботи з наукометричними системами, найважливіших аспектів інформаційної культури, комунікаційних процесів, вміння застосовувати новітні технології для розв'язання різноманітних практичних завдань за обраним фахом.

МЕТА, ЗАВДАННЯ І ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: розширення уявлення здобувачів третього (освітньо - наукового) рівня вищої освіти (PhD) про аналітичне опрацювання джерел інформації, формування у майбутніх науковців сучасного рівня наукової культури, набуття практичних навичок роботи з наукометричними системами, найважливіших аспектів інформаційної культури, комунікаційних процесів, вміння застосовувати новітні технології для розв'язання різноманітних практичних завдань за обраним фахом.

Завдання:

- закріпити теоретичні знання та практичні навички у вирішенні науково-технічних задач;
- ознайомити з сучасними наукометричними системами;
- актуалізувати інформацію про загальнонаукові тексти, переклад та реферування наукової інформації, про користування електронними багатомовними словниками;
- навчити застосуванню інформаційних технологій для апробації результатів досліджень;
- забезпечити ефективність засвоєння матеріалу за рахунок запровадження активних форм професійного навчання, поєднання аудиторного навчання з практикою майбутньої діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти повинні **знати:**

- тенденції розвитку інформаційної культури особистості;
- основні види соціальних комунікацій;
- сучасні наукометричні системи та їх застосування;
- загальні принципи і вимоги до побудови моделі комунікаційного середовища; типи інформації, засоби візуалізації наукової інформації;

уміти:

- виконувати ґрунтовну роботу по накопиченню джерельної бази досліджень;
- проводити збір та обробку аналітичних даних;
- використовувати інформаційно-комунікаційні середовища;

- застосовувати вміння орієнтуватися в спеціальній інформації залежно від науково-практичних задач;
- формувати структуровані запити в БД Scopus з метою ознайомлення з тематикою власного дослідження;
- аналізувати наукову інформацію;
- обробляти та оформлювати результати наукової роботи згідно вимог.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти повинні набути такі програмні **компетентності**:

загальні:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- ЗК04. Здатність проведення та презентації результатів наукових досліджень на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.
- ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні:

- СК02. Фундаментальне знання філософії інформації, теорії соціальної комунікації, теоретико-методологічних засад розвитку інформатики, документознавства, бібліотекознавства, архівознавства, суміжних наук соціокомунікативного циклу.
- СК03. Вільне володіння категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом в галузі інформаційних наук, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.
- СК06. Розвинута здатність використовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів та технологій для підвищення ефективності та результативності функціонування інфраструктурних складових інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Результати навчання за дисципліною:

- ПРН3. Володіти та застосовувати фундаментальні знання філософії інформації, теорії соціальної комунікації, теоретико-методологічних засад розвитку інформатики, бібліотекознавства, архівознавства, суміжних наук соціокомунікативного циклу як методологічної бази власних наукових досліджень.
- ПРН4. Уміти критичного мислити, оцінювати та синтезувати інноваційні ідеї в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

РОЗДІЛ 1. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА

Тема 1.1. Дослідження інформаційної діяльності та культури суспільства

Методологічні завдання. Аспекти управління інформацією. Інформатизація сучасного суспільства: перспективи розвитку, вплив на розвиток інформаційних процесів в Україні. Основні поняття наукової інформації. Інформаційний простір суспільства та інформаційна сфера людства. Соціокультурні основи інформатизації. Пізнавальна та творчо-конструктивна складова людини у сучасну епоху.

Тема 1.2. Загальнонауковий зміст інформації. Застосування Інтернет ресурсів

Загальнонауковий характер інформації. Соціально-філософський аналіз категорії інформації. Ентропія. Негентропія. Інформаційне знання. Створення складних запитів на пошук необхідної інформації. Лінгвістичні ресурси. Телеконференції, вебінари із застосуванням Інтернет-технологій. Використання електронних колекцій для тематичного пошуку інформації. Використання тематичного підбору документів.

Тема 1.3. Соціально-культурні комунікації. Засоби масової наукової комунікації

Система суспільних відносин за допомогою засобів масової інформації. Модель як система визначених знань, норм поведінки, цінностей. Комунікаційна діяльність особи. Інфосфера. Складові частини інтегрованого пакета збору, обробки та передачі інформації. Загальне призначення та технологія використання текстових процесорів. Інтегровані документи, структуровані повнотекстові документи. Технологія реферування наукових текстів.

Тема 1.4. Науково-дослідна діяльність в Україні. Науковий продукт

Розвиток інформаційної культури науковця в умовах інформатизації суспільства. Застосування адаптивних форм подання інформації. Ознайомлення з оформленням інтелектуальної власності. Отримання авторського права. Застосування інформаційно-довідкових систем. Патентно-інформаційні продукти на оптичних носіях. Візуалізація даних як метод відтворення бази даних. Особливості використання наукових візуалізаторів. Науковий продукт.

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Тема 2.1. Інформаційна культура науковця

Дослідження сутності інформаційної культури. Проблеми формування. Формування інформаційної культури як сукупності компетентностей, що сприяють ефективній інформаційній діяльності, розвиваючих інформаційний світогляд та інформаційну поведінку, які необхідні майбутньому фахівцеві для

здійснення самоосвіти та успішної адаптації до сучасного інформаційного суспільства.

Тема 2.2. Предметна область досліджень. Спеціальна інформація

Модель предметної області дослідження. Проектування бази даних. Типи соціальних систем та їх застосування. Сутність системного підходу. Поняття економічної системи, інформаційної системи та їх складові. Моделі в рамках систем різного роду. Моделювання полегшує вивчення об'єкта з метою його створення, подальшого перетворення і розвитку. Використовується для дослідження систем.

Тема 2.3. Формування якісного літературного огляду. Структура статті IMRAD

Форми викладу матеріалів дослідження. Публікації. Наукові періодичні видання. Створення електронних публікацій. Публікації on-line. Наукові періодичні видання. Міжнародні, світові наукові видання. Перспективи розвитку авторських досліджень в рамках наукометричних систем. Організація роботи над статтями. Телеконференції, вебінари із застосуванням наукометричних технологій.

Тема 2.4. Наукові публікації. Організація роботи над статтями

Критерії написання наукової статті. Форми викладення наукового матеріалу. Структура статті. Загальний план побудови статті. Вимоги до оформлення наукової роботи. Міжнародні стандарти рецензування наукових статей.

Тема 2.5. Аналітичний ресурс «Scimago Journal & Country Rank»

SCImago Journal & Country Rank (SJR) – аналітичний портал, який представляє наукові показники по журналам та країнам, оприлюднює рейтинги публікаційної активності та статистику цитування журналів та країн на основі інформації, яка міститься в базі даних Scopus (Elsevier BV). Показники SJR можуть бути використані для оцінювання та аналізу різних наукових галузей.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1.1. Дослідження інформаційної діяльності та культури суспільства.	4
2.	Тема 1.2. Загальнонауковий зміст інформації. Застосування Інтернет ресурсів.	6
3.	Тема 1.4. Науково-дослідна діяльність в Україні. Науковий продукт.	4
4.	Тема 2.1. Інформаційна культура науковця.	2

5.	Тема 2.2. Предметна область досліджень. Спеціальна інформація.	2
6.	Тема 2.3. Формування якісного літературного огляду. Структура статті IMRAD.	4
7.	Тема 2.4. Наукові публікації. Організація роботи над статтями.	4
8.	Тема 2.5. Аналітичний ресурс «Scimago Journal & Country Rank»	4
Усього годин		30

КОНТРОЛЬ ЗА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ

Самостійна робота спрямована на закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі теоретичного вивчення дисципліни. Вона зорієнтована на формування у аспірантів базових наукових та професійних компетентностей та умінь, необхідних для самостійної роботи з літературою. Метою самостійної роботи є формування у майбутніх докторів філософії теоретичних та практичних підвалин для реалізації ними концепції «освіта впродовж життя». Виконання самостійної роботи дозволяє сформувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача освіти у процесі опрацювання ним предметного наповнення освітньої програми.

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять.

Під час лекційного заняття контроль за самостійною роботою здійснюється у формі короткого письмового опитування на початку або наприкінці лекції. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання, перевіряються на предмет їх виконання на кожній лекції. На лекційному занятті здійснюється перевірка опрацьованості матеріалів, що виносяться на самостійне вивчення в рамках попередньої теми.

Контроль за самостійною роботою здійснюється в усній формі (співбесіда, дискусія, обговорення, виконання завдань, що передбачають пошук нестандартних рішень, творчі наукові конференції тощо) під час проведення лекції-конференції та практичних занять.

Підсумковий контроль за самостійною роботою включає семестровий контроль. Навчальний матеріал, передбачений для опрацювання у формі самостійної роботи, виносяться на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Бали, отримані аспірантами за виконання самостійної роботи, враховуються при підрахунку загального рейтингового балу з дисципліни.

Критеріями оцінки результатів самостійної роботи є: оцінка рівня засвоєння аспірантом навчального матеріалу, що винесений на самостійне вивчення; умінь практичного використання отриманих теоретичних знань при

виконанні практичних завдань; умінь правильного оформлення матеріалів, що засвідчують виконання самостійної роботи у належному обсязі та згідно з висунутими вимогами.

В умовах запровадження дистанційної форми навчання перевірка самостійної роботи здійснюється у тестовій формі за допомогою електронних ресурсів на різних платформах та під час проведення занять в онлайн-форматі.

ВИДИ РОБІТ І ЗАВДАНЬ. ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАВЧАННЯ

Види робіт для осмислення понять і практичного засвоєння курсу:

- анотування наукової літератури;
- опрацювання й коментування довідкових джерел;
- виступи слухачів із коментуванням основних положень курсу;
- проведення аналізу наукових текстів;
- підготовка наукових тез доповіді на конференції;
- розробка відеопрезентації доповіді на науковій конференції;
- обговорення питань з наукових джерел, винесених на самостійне опрацювання.

Індивідуальні завдання: Підготовка наукової статті з проблем дослідження. Створення власного профілю в наукометричній базі даних.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білуха М. Т. *Методологія наукових досліджень: підручник*. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
2. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. *Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб.* Київ : ЦУЛ, 2014. 141 с.
3. Власова Г. В. *Аналітико-синтетична переробка інформації: навч. посіб. для вищ. навч. закл. Культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації*. Київ : ДАКККіМ, 2006. 290 с.
4. Волошин В. Г. *Комп'ютерна лінгвістика: навч. посіб.* Суми : ВТД «Університетська книга», 2014. 382 с.
5. Гаврилов Е. В., Дмитриченко М. Ф., Доля В. К. *Технологія наукових досліджень і технічної творчості*. Київ : Знання України, 2007. 318 с.
6. Галета Я. *Інформаційна культура в професійній підготовці майбутнього педагога. Рідна школа*. 2011. №11. С. 24-27.
7. Грабар Н., Соколовська Т. *Інформаційні потреби та інформаційна культура в сучасному вимірі. Бібліотечний форум України*. 2014. №3. С. 5-7.
8. Єріна А. М. *Організація вибіркового обстеження: навч. посіб.* Київ : КНЕУ, 2004. 127 с.
9. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. *Основи наукових досліджень: навч. посіб.* Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2004. 208 с.
10. Крисоватий А. І., Панасюк В. М., Гавришко В. Л. *Методологія, методика та організація наукових досліджень: навч. посіб.* Тернопіль : ТОВ «Лілея», 2005. 150 с.
11. Крушельницька О. В. *Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб.* Київ : Кондор, 2003. 192 с.
12. Панішев А. В. *Методологія наукових досліджень: навч. посіб.* Житомир : ЖДТУ, 2013. 148 с.
13. Палеха Ю. І., Палеха О. Ю., Горбань І. Ю. *Інформаційна культура : навч. посібн. / за заг. ред. проф. Палехи Ю. І.* Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 400 с.
14. *Філософія культури. Словник / К. Кириленко, О. Кундеревиц, Л. Бойко / за заг. ред. К. Кириленко*. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2018. 280 с.

Додаткова

15. Женченко М. І. *Оформлення публікацій у наукових журналах і збірниках: вимоги стандартів та видавничі реалії (на прикладі наукових видань НАН України). Наука України у світовому інформаційному просторі*. 2011. Вип. 5. С.125–136.
16. Зелінська Н. В. *Сучасний науковий дискурс : парадокси розвитку. Вісник КМУ*. 2004. Вип. С.13–25.
17. Петрук В. Г., Володарський Є. Т., Мокін В. Б. *Основи науково-дослідної роботи*. Вінниця, 2006. 144 с.

18. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Славенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. Київ : Лібра, 2004. 344 с.
19. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель// Інтелектуальна власність. 2001. № 3.

Інформаційні ресурси

20. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих учених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf.
21. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf.
22. Короткіна І. Б. Оценка академического и научного текста в трех измерениях академической грамотности. *Ценности и смыслы*. 2017. №6(52). С.109–126. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-akademicheskogo-i-nauchnogo-teksta-v-treh-izmereniyah-akademicheskoy-gramotnosti>.
23. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ : методичні поради / Л. В. Савенкова, С. О.Чуканова. Київ : УБА, 2016. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10872/Chukanova_Navchannia_studentiv_akademichnii_dobrochesnosti_u_bibliotetsi_VNZ.pdf?sequence=1.
24. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2019/3/28/marta.pdf>.
25. Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десяткової класифікації: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 р. №177. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/show/177-2017-%DO%BF>.